

OECD Journal on Development

**Development Co-operation - 2005 Report - Efforts and Policies of the
Members of the Development Assistance Committee
Volume 7 Issue 1**

Summary in Swedish

DAC-journalen

**Utvecklingsamarbete – Rapport för 2005 – Satsningar och program
från biståndskommitténs (DAC) medlemsländer, Volym 7, utgåva 1**

Sammanfattning på svenska

Denna rapport ger en orientering om några av de stora och svåra frågor som medlemmarna gemensamt har arbetat på under året 2005. Kommer givarländerna att nå årsmålet 130 miljarder US-dollar till år 2010? Vart går hjälpen och hur kan den användas effektivare? Är tekniskt samarbete vettigt – genom att man betalar experter från industriländer för att arbeta i utvecklingsländerna? Görs det tillräckligt mycket för att stimulera tillväxten för att underlätta livet för de fattiga? Vilka slutsatser kan dra av vårt kollektiva misslyckande att uppnå målet för jämlikhet mellan flickor och pojkar i skolorna 2005?

Om givarländerna ska nå det överenskomna målet för 2010, måste ökningstakten snabbt stiga med 60 procent mellan 2004 och 2010. Detta innebär en genomsnittlig ökning med mer än åtta procent om året, och det vid en tidpunkt då OECD-budgetarna är under hårt tryck. En uppenbar "biståndsboom" i utlandsutvecklingshjälpen ODA, (*Overseas Development Aid*) förutspås på kort sikt, men en stor del av detta består av avskrivning av några länders oreglerade skulder och kommer inte att innebära ökad resursöverföring till det stora flertalet utvecklingsländer.

Utvecklingsfrågorna har odiskutabelt haft en utomordentligt hög profil under 2005. Året började med världens ögon fästade vid den förfärande förödelse som vållats av tsunamin i Indiska oceanen den 26 december 2004 och den aldrig förut skådade strömmen av ekonomiskt stöd, inte bara från regeringar, utan även från privatpersoner i hela världen. I juli visade livsmedelskrisen i Niger det internationella systemets bräcklighet när det gäller att klara mycket mer förutsägbara nödsituationer. En ovanligt våldsam orkansösong i Karibiska havet och Mexikanska golfen samt ett förödande jordskalv i Kashmirregionen i oktober, tillsammans tydligare tecken på

livsmedelsproblem i södra Afrika, betydde att det inte skedde någon minskning av behovet av humanitärt bistånd.

I politiskt hänseende noteras att OECD:s ministerråds möte i maj välkomnade ett OECD-uttalande om uppföljningen av Millenniedeklarationen och Monterrey-samförståndet, som förbinder OECD-länderna att intensifiera satsningarna på att uppnå millennieskiftesmålen. G8-ländernas toppmöte i Gleneagles i juli och Förenta nationernas generalförsamlings högnivåmöte i september gjorde att utvecklingsfrågorna placerades högst upp på den internationella dagordningen, parallellt med de därmed nära sammanhängande frågorna om klimatförändring och mänskliga rättigheter. Året avslutades med Världshandelsorganisationens (WTO) möte i Hongkong, som var inriktat hur Dohalöftet om en "utvecklingsrunda" ska infrias.

Denna profil har balanserats av **motsvarande tyngd i analysen**. I januari avgav FN:s millenniumprojekt en rapport om hur man ska omvandla millennieskiftesmålen från globala aspirationer till verklighet för varje enskilt utvecklingsland. Rapporten betonade att de flesta målen – att döma av förefintliga tendenser – inte kommer att uppnås i många utvecklings- och övergångsländer och pläderade för användning av befintliga verktyg, som exempelvis fattigdomsreducerande strategier, på ett ambitiösare och mer omfattande sätt, kompletterade med andra åtgärder, t.ex. "snabba vinster" i form av upptrappade ingrepp längs beprövade linjer. Överenskommelsen på högnivåmötet i september att inrätta en fredsbyggnadskommission förstärkte världssamfundets utfästelse att förhindra väpnade konflikter och stödja länderna i deras strävanden att gå från krig till fred. I mars avgav också den brittiskfinansierade Afrikakommissionen sin rapport, som omfattade en vittfamnande rad av förslag för såväl de afrikanska länderna som deras partner bland i-länderna för att de ska kunna lösa de uppgifter som kontinenten står inför. OECD och Ekonomiska kommissionen för Afrika har kompletterat detta arbete med den första ömsesidiga revisionen mellan Afrika och OECD. Världsbankens utvecklingsrapport innehöll en ny analys av betydelsen av rättvisa i utvecklingsprocessen.

Året såg också en del konkreta åtgärder. Slutförandet av **multifiberavtalet** – Uruguayrundans sista akt – utlöste anmärkningsvärda förändringar i textiltillhandelsmönstren, trots att de var smärtsamma för många leverantörer till utvecklingsländer och temporärt hämmades genom återinförandet av kontroller på några nyckelmarknader. Avtal nåddes om eliminering av multilateral skuld till Internationella valutafonden (IMF), *International Development Association* (IDA) och Afrikanska utvecklingsfonden (ADF) för högpresterande länder med stöd av det s.k. HIPC-initiativet (*Heavily Indebted Poor Country*). En större skuldreduktion avtalades för Nigeria, Afrikas folkrikaste land. Dessutom togs viktiga beslut om både hjälpens omfattning och effektivitet, enligt närmare redovisning i detta avsnitt.

Mer signifikant är att utvecklingsländerna – efter en imponerande tillväxttakt 2004 – förefaller ha fortsatt att utvecklas med tillväxttal för inkomst per capita en bra bit över OECD-ländernas genomsnitt, varvid Afrika äntligen uppvisar belägg för betydande (fast ännu alltför små) inkomstökningar per capita. I ett antal länder fortsatte styrelseindikatorerna sin positiva uppgång. Oljeprisernas branta uppgång kom oljeexportörerna till godo och blev en hämsko på andra länders tillväxt, men dess negativa effekter på utvecklingsländerna sammantaget tycks i skrivande stund ha varit lindrigare än befarat.

Kort sagt, år 2005 påminde oss att det behövs rejäla förändringar, om levnadsförhållandena för världens fattiga ska ändras i en takt något så när i nivå med den som ålagts i millennieskiftesmålen. Men det gjorde också något för att bygga upp ett allt mer målmedvetet gemensamt företag att påskynda framåtskridandet genom att ta itu med fattigdomsnivåer och ojämlikhetsgrader som världen ej längre kan acceptera.

OECD:s utvecklings- och biståndskommittés sekretariat gör bedömningen att kommitténs medlemsländers totala nettoutbetalningar i form av officiell utvecklingshjälp kommer att stiga från 79,5 miljarder US-dollar 2004 till 128,1 miljarder 2010 (i 2004 års dollarkurs), en ökning med praktiskt taget 50 miljarder US-dollar. Detta kan innebära den största ökningen av den officiella utvecklingshjälpen, så som denna har uppmätts av utvecklings- och biståndskommittén sedan den inrättades 1960. Trots uppmuntrande indikationer råder det fortfarande osäkerhet om de hjälpnivåer som tillförsäkrats i Monterrey för år 2006 verkligen kommer att förverkligas, och om – trots en kortvarig "boom" för den officiella utvecklingshjälpen – givarländerna inte kommer att behöva öka andra hjälpformer kraftigt, om de ska komma i närheten av de för år 2010 uppsatta målen.

Med biståndsbudgetar som är avsedda att ökas, kan biståndet då ges på ett effektivare sätt? Om utvecklingen verkligen håller på att bli ett mer samordnat gemensamt företag, behöver nedärvda modeller för biståndsgivning ändras ytterligare, och ett antal initiativ har omformat det sätt på vilket många givarländer har planerat och givit sitt bistånd under de senaste åren. Viktigast är att det av OECD och utvecklings- och biståndskommittén gemensamt sponsrade högnivåmötet i Paris i mars 2005 och den överenskomna deklARATIONEN markerade en dittills ej tidigare nivå av samförstånd och beslutsamhet att reformera biståndet för att göra det bättre på att bekämpa fattigdomen i världen. Resultaten borde ge ett starkt incitament för de lokala satsningarna på att ändra beteendemönster mellan givarländerna och mellan givar- och mottagarländerna på sådana sätt som borde bana väg för en hållbarare utveckling.

Kapacitetsbyggnad är den centrala och en av de svåraste uppgifterna att lösa i utvecklingsarbete. Oavsett om vi talar om den "kapabla staten" och de offentliga institutionernas förmåga att leverera tjänster eller skapa en effektiv miljö för utveckling, eller om den privata sektorns prestationsförmåga, civilsamhället eller individer, är den verkliga kapacitetsutvecklingen nyckeln till bärkraftigt framåtskridande. Resultaten kommer sällan snabbt. Tekniskt samarbete och kapacitetsutveckling är på inget sätt synonyma. Men vi måste undersöka hur mycket bättre de tekniska samarbetsprogrammen kan dra nytta av några av erfarenheterna från utvecklings- och biståndskommitténs, FN:s utvecklingskommittés och andras arbete med kapacitetsuppbyggnad och hur de postgymnasiala utbildningsprogrammen kan utformas så att de stödjer lokala institutioner, som medverkar till kapacitetsuppbyggnaden. Alltför ofta har insatserna fokuserats på att förbättra enskilda personers kompetenser, utan att ägna någon uppmärksamhet åt den organisations prestationsförmåga inom vilken de arbetar, än mindre det bredare institutionella sammanhang inom vilket själva organisationerna existerar. Detta kan leda till besvikelse hos utbildade individer och minimal verkan på organisationerna. Ett mer strategiskt och långsiktigt upplagt tillvägagångssätt vid uppgraderingen av nyckelinstitutioner kan behövas, vari programmen för förbättring av enskilda personers kompetenser sedan skulle integreras.

De erfarenheter som vunnits av kapacitetsutveckling tyder på att det föreligger en brist på ihärdighet och tålmodighet och att givarländernas kortsiktiga projektmål skuffar undan mer långsiktiga, successivt större förändringar. Bistånd som trappats upp gradvis under en tioårsperiod ger oss en möjlighet att upprätta mer realistiska tidtabeller för kapacitetsutvecklingsarbetet, stöttade av mer förutsägbara bistandsflöden. Upptrappat bistånd kräver ordentlig uppmärksamhet på frågor i samband med hjälpberoende, särskilt i Afrika och mindre länder i allmänhet, och de viktiga styrelseriskerna omkring de successivt svårare arbetsuppgifterna behöver också erkännas.

Vi befinner oss också nu vid en kritisk tidpunkt på vägen mot millennieskiftesmålen och uppföljningsmötet år 2015. Misslyckandet att nå målet – pojkars och flickors lika stora möjligheter till skolundervisning – illustrerar behovet att i synnerhet reflektera över hur utvecklingens könsdimension kan flyttas fram på effektivt sätt.

Det finns en ökande insikt om begränsningarna hos *gender mainstreaming*¹ – jämställdhetsintegrering – som en strategi för sig. Det finns ett äkta engagemang, både individuellt och kollektivt, att erkänna några av våra misslyckanden och att utforska sätt att "driva upp bytet". Vi behöver använda den avsevärda energin och innovationsstimulansen kring nytänkandet om biståndets former, lära av våra tillkortakommanden och erfarenheter och att arbeta kollektivt med förnyad beslutsamhet.

---

¹ Begreppet *gender mainstreaming* kan översättas med **integrering av ett jämställdhetsperspektiv**. Kommunförbundet använder begreppet "jämtegrering" och regeringskansliets benämning är "jämställdhetsintegrering". Europarådets definition är: "*Gender mainstreaming in the (re)organisaion, improvement, development and evaluation of policy processes, so that at gender equality perspective is incorporated in all policies at all levels and at all stages, by the actors normally involved in policymaking.*" (övers. anm.)

© OECD 2006

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel

www.oecd.org/bookshop/

Närmare upplysningar lämnas av *OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate.*

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
F-75116 Paris
Frankrike

Besök vår nätplats www.oecd.org/rights/

